

2012 Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı: 29, s.85-93

**TÜRKİYE’DE UYGULANAN OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMLARININ
TARİHSEL SÜREÇ İÇERİSİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Yücel GELİŞLİ¹
Elçin YAZICI²

ÖZET

Bu çalışmada, Türkiye’de 1994 yılından itibaren uygulanan okul öncesi eğitim programlarının (1994, 2002 ve 2006) genel yapısı, amaçları, öğrenme-öğretme süreçleri ve değerlendirme süreçleri açısından karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma betimsel bir çalışma olup nitel araştırma yöntemlerinden metin analizi yöntemi kullanılmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı eğitim programlarında dünyada ve ülkemizde meydana gelen gelişmeler doğrultusunda program geliştirme çalışmalarını sürdürmüştür. Bu anlayışla Türkiye’de uygulanmakta olan okul öncesi eğitim programları da 1994, 2002 ve 2006 yıllarında yeniden ele alınarak geliştirilmiştir. 1994 ve 2002 yılı okul öncesi eğitim programları davranışçı yaklaşım esas alınarak oluşturulurken, 2006 yılı okul öncesi eğitim programı ise çoklu zeka ve yapılandırmacı yaklaşımın temel ilkeleri esas alınarak oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, Eğitim Programları, Okul Öncesi Eğitim Programları

**THE EVALUATION OF PRESCHOOL EDUCATIONAL PROGRAMS APPLIED
IN TURKEY WITHIN HISTORICAL PROCESS**

ABSTRACT

In the current study, it was aimed to evaluate general structure, objectives, learning and teaching processes and assessment process of the preschool education programs (1994, 2002 and 2006) applied from 1994 onwards in Turkey. The study is a descriptive research and document analysis method was used as a qualitative method.

Turkish Ministry of National Education has continued its efforts for curriculum development in accordance with the advances in curricula occurred worldwide and domestically. Along the same line early, the childhood curriculum being implemented in Turkey has undergone a series of development in 1994, in 2002 and eventually in 2006. While 1994 and 2002 versions of early childhood curriculum was based primarily on behaviourist approach, the last version which was issued in 2006, was predominantly based on the principles regarding multiple intelligences and constructivist approach.

Keywords: Preschool Education, Educational Programs, Preschool Education Programs

¹ Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Programları ve Öğretim ABD., gelisli@gazi.edu.tr

² Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Okul Öncesi Eğt. Doktora Programı.
elcin042_yazici@hotmail.com

1. GİRİŞ

Okul öncesi eğitim, çocuğun doğduğu günden temel eğitime başladığı güne kadar geçen sıfır-altı yaş arasındaki dönemini kapsayan ve çocukların daha sonraki yaşamlarında çok önemli bir yeri olan; psiko-motor, sosyal-duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerinin büyük ölçüde tamamlandığı, bu doğrultuda kişiliğinin şekillendiği, temel alışkanlıkların çocuğa kazandırıldığı “erken çocukluk çağı” diye de adlandırılan gelişim ve eğitim süreci olarak tanımlanabilir (Vural, 2006: 1; Düşek, 2008: 1). Okul öncesi dönemin, çocuğun gelişiminin hızlandığı yıllar olduğu, bu dönemde verilen eğitimin, çocuğun geleceğine yön verdiği, yapılan araştırmalarla çocukluk yıllarında kazanılan davranışların büyük bir kısmının, yetişkinlikte bireyin kişilik yapısını, tavır, alışkanlık, inanç ve değer yargılarını biçimlendirdiği ortaya çıkmıştır (Şıvgın, 2005: 30). Bu doğrultuda okul öncesi dönemde, çocuğun eğitimini en iyi destekleyecek olan kurumlar okul öncesi eğitim kurumlarıdır.

Okul öncesi eğitim kurumlarında, çocukların gelişimlerini desteklemek amacı ile onların araştırabilecekleri, meraklarını giderebilecekleri, çeşitli fikirler öne sürerek tahminde bulunabilecekleri, neden sonuç ilişkisi kurabilecekleri fırsatlar oluşturulmalıdır. Bu açıdan eğitim uygulamaları her seviyedeki çocukların başarı ve yeteneklerini geliştirmek üzere planlanmalı ve eğitim programları bu doğrultuda hazırlanmalıdır. Okul öncesi kurumlarda uygulanan eğitim programları, okul-aile-çocuk üçgeninde gerçekleştirilen tüm yaşantıları kapsamaktadır. Bu noktada önemli olan; okulun belirlediği hedeflere ulaşabildiği, çocuğun eğitim gereksinimlerini karşılayabildiği ve ailenin beklentilerine karşılık bulabildiği eğitim programlarının hazırlanabilmesi ve uygulanabilmesidir. Bu da kaliteli eğitim programları ile sağlanabilir (Lawhon ve Cobb, 2002: 115; Parlakyıldız ve Yıldızbaş, 2004; Shedd, 2005: 33; Boyle, 2006: 18; Özdemir, Bacanlı ve Sözer; 2007: 42; Düşek, 2008: 2).

Okul öncesi eğitim kurumlarında verilen eğitiminin kaliteli olması ise uygulanan programın niteliği ile doğrudan ilişkilidir. Çocuğun gelişimi ile tutarlı bir eğitim programı bu yaş çocuklarının fiziksel, duygusal, bilişsel ve sosyal gelişimlerini hedeflemeli ve çocukların çok yönlü gelişimlerini sağlamaya çalışmalıdır. Bu yönleriyle de okul öncesi yılları bu tür deneyimler için en önemli zamandır (Albrect ve Miller, 2004: 293; Kandır ve Kurt, 2010: 7). Bu bağlamda eğitim programları içerisinde önemli bir yere sahip olan okul öncesi eğitim programı ve özelliklerinin dikkate alınması gerekmektedir. Çocukların kendi öğrenme gereksinimlerinin farkında olması ve bu gereksinimlerine uygun düşen olanaklarla eğitilmesi gerçeği, gelişimsel eğitim programlarının oluşturulmasının hareket noktasını ve dayanaklarını oluşturmaktadır. Gelişimin en hızlı ve en değişken olduğu okul öncesi dönemi iyi bir şekilde değerlendirebilmek ancak çok iyi planlanmış bir eğitim programıyla gerçekleştirilebilir (Yazar, Çelik ve Kök, 2008: 237; Düşek, 2008: 97; Çimen, 2009).

Bu doğrultuda Türkiye’de 1994 yılından önce okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmenler, MEB tarafından hazırlanan ve o öğretim yılı başında tebliğler dergisinde yayınlanan çerçeve programlardan (ünite başlıkları) yararlanarak ünite ve günlük planlarını tamamen kendilerinin yazdığı hedef ve hedef davranışlara göre oluşturmakta ve hazırlamaktaydılar. Ünite ve buna bağlı olarak konu öğretimini temel alan bu hedef ve hedef davranışlar; yalnızca çocuğun bilişsel gelişimi ile sınırlı kalmış ayrıca, ezbere dayalı olduğundan kalıcı olmayan bilgi sağlamaktan başka bir yarar getirmemiş ve diğer gelişim alanlarını da yeterince temsil edememiştir. Okul öncesi dönemde psikomotor, bilişsel, dil, sosyal ve duygusal gelişimler açısından hızlı bir gelişim ve değişim içerisinde bulunan çocuğa, konu merkezli hedef ve hedef davranışlar yeterince katkı sağlamadığından ilk

taslak program 1989 yılında kabul edilmiş, 1994 yılında ilk defa resmi bir Okul Öncesi Eğitim Programı hazırlanmıştır. Program geliştirilmenin bir süreç olduğu gerçeğinden hareketle, değişen gereksinimler doğrultusunda 2002 ve 2006 yıllarında okul öncesi eğitim programları geliştirilmiştir (Kandır, 2002: 9; MEB, 2006: 17; Düşek, 2008: 102; Kandır ve diğerleri, 2010: 78). Bu çalışmada “Okul öncesi eğitim programları 1994 yılından günümüze nasıl bir gelişim süreci izlemiştir?” sorusuna cevap aranmıştır.

2. AMAÇ

Bu çalışmanın amacı Türkiye’de 1994 yılından itibaren uygulanan okul öncesi eğitim programlarının gelişimini karşılaştırmalı olarak değerlendirmektir. Bu genel amaç çerçevesinde programların genel yapısıyla ilgili aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Okul öncesi eğitim programlarının genel yapılarında nasıl bir değişim ortaya çıkmıştır?
2. Okul öncesi eğitim programları amaçları açısından nasıl bir gelişim izlemiştir?
3. Okul öncesi eğitim programları öğrenme öğretme süreçleri açısından nasıl bir gelişim izlemiştir?
4. Okul öncesi eğitim programları değerlendirme süreçleri açısından nasıl bir gelişme izlemiştir?

3. YÖNTEM

Bu çalışma tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Araştırmada incelenen programlar program geliştirmede, hem esas alınan yaklaşımlar açısından, hem de amaçlar, öğrenme-öğretme süreçleri ve değerlendirme yaklaşımları açısından analiz edilerek karşılaştırılmıştır.

4. BULGULAR

Geleneksel eğitim yaklaşımlarının yetersiz kaldığı bilgi ve teknoloji çağında, öğrencilerin bireysel özelliklerini ve gelişim sürecini temel alan çoklu zeka ve yapılandırmacı eğitim yaklaşımları ön plana çıkmaktadır. Bu yaklaşımlarla eğitim sürecinde, öğretmen merkezli anlayışla öğrencilerin davranışını değiştirmek yerine; öğrenci merkezli anlayışla öğrencinin zihinsel becerilerini geliştirmeye ve bilgiyi yapılandırmaya ağırlık verilmektedir (MEB, 2006: 13; MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, 2005). Milli Eğitim Bakanlığı eğitim programlarında dünyada ve ülkemizde meydana gelen gelişmeler doğrultusunda program geliştirme çalışmalarını sürdürmüştür. Bu anlayışla Türkiye’de uygulanmakta olan okul öncesi eğitim programları da 1994, 2002 ve 2006 yıllarında yeniden ele alınarak geliştirilmiştir. 1994 ve 2002 yılı okul öncesi eğitim programlarında davranışçı yaklaşım esas alınarak oluşturulurken, 2006 yılı okul öncesi eğitim programı ise çoklu zeka ve yapılandırmacı yaklaşımın temel ilkeleri esas alınarak oluşturulmuştur. Çalışmanın bu bölümünde okul öncesi eğitim programları genel yapı, amaçlar, öğrenme-öğretme süreçleri ve değerlendirme süreçleri açısından incelenerek karşılaştırılmıştır.

4.1. Programların Genel Yapısına İlişkin Bulgular

1994 yılında yayımlanan okul öncesi eğitim programı anasınıfı ve kreş programı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Kreş programı; 0-36 aylık çocukların, bilişsel, dil, sosyal-duygusal, öz bakım ve fiziksel gelişim alanlarına ait özellikler dikkate alınarak; 0-12 ay, 13-24 ay ve 25-36 ay şeklinde 3 ayrı gelişim evresine göre düzenlenmiştir. Gelişim

özellikleri çizelge halinde verilmiş, hedefler ve hedef davranışlar ve bunlara ilişkin yapılacak etkinlikler ayrıca gösterilmiştir (MEB, 1994: 31; Düşek, 2008: 103). 1994 yılı anaokulu ve anasınıfı programına bakıldığında, bu program 36-72 aylık çocukların bütün alanlardaki gelişimini desteklemek üzere düzenlenmiş çerçeve program özelliğindedir. Programda yer alan hedef ve hedef davranışları kazandırmada araç olarak kullanılabilen bazı konular, konu analizleri ve örnek Belirtke Tablosu verilmiştir (MEB, 1994). Çağdaş eğitim anlayışı çerçevesinde öğretmenlerin önceki programı gereği gibi kullanamama nedenleri ile yeni bir okul öncesi eğitim programı hazırlanmış ve 2002 yılında uygulamaya konulmuştur (Kandır, 2002: 11; Düşek, 2008: 103; Kandır, Özbey ve İnal, 2010: 79). 2002 yılı okul öncesi eğitim programında (36-72 Aylık Çocuklar İçin) da aynı şekilde gelişimsel hedeflere yer verilmiş ve konu öğretimi yerine, konunun eğitim programlarında birer araç olarak kullanılması zorunlu kılınmıştır. Bu paralelde ünite planı kaldırılarak, yıllık ve günlük plan hazırlama yükümlülüğü getirilmiştir (Kandır, 2002: 11). Uygulanan okul öncesi eğitim programları ile ilköğretim programları arasında amaç, yapı ve yaklaşım açısından oldukça önemli farklılıklar olması nedeniyle tekrar değişikliğe gidilerek 2006 yılı okul öncesi programı yürürlüğe girmiştir. 2006 yılı okul öncesi eğitim programı da, okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-72 aylık çocukların psiko-motor, sosyal-duygusal, dil ve bilişsel gelişimlerinin desteklenmesini, öz bakım becerilerinin kazandırılmasını ve ilköğretime hazır bulunuşluklarının sağlanmasını amaçlamaktadır. 36-48 aylık çocuklar için, 48-60 aylık çocuklar için, 60-72 aylık çocuklar için gelişim özellikleri ayrı ayrı verilmiştir (Şıvgın, 2005: 15; MEB, 2006: 11). Bu bağlamda üç programında çocuk merkezli olduğu görülmektedir.

4.2. Programların Amaçlarına İlişkin Bulgular

1994 yılında hazırlanan program; gelişimsel özellik taşıyan hedef ve hedef davranışları içermektedir. Bu hedefler ve hedef davranışlar, sekiz yeterlilik alanı (Kendisinin farkında olmanın gelişimi, Psikomotor becerilerin gelişimi, Öz bakım becerilerinin gelişimi, Duygusal özelliklerin gelişimi, Sosyal becerilerin gelişimi, Bilişsel becerilerin gelişimi, Dil becerilerinin gelişimi, Estetik ve yaratıcılığın gelişimi ile ilgili hedefler) kapsamında belirlenmiştir (Kandır, 2002: 9; Kandır, Özbey ve İnal, 2010: 78). 1994 yılında hedef ve hedef davranış ifadelerinin yerine, 2002 okul öncesi eğitim programında hedefler ve kazanılması beklenen davranışlar ifadesi kullanılmaya başlanmış ve yeterlilik alanlarına göre değil, üç gelişim alanı (Psikomotor alan, Sosyal-Duygusal alan, Bilişsel alan ve Dil alanı) ve bir beceri alanı (Özbakım becerileri) dikkate alınarak yapılmıştır. Yaratıcılık, tüm gelişim alanları ile ilişkili olduğundan ayrıca ele alınmamış, ancak planlanan tüm etkinliklerde yer alması gerektiği öngörülmüştür (Kandır, 2002: 11). Karşılaştırılan programların amaç ve kazanımlarına göre gelişim alanları Tablo 1'de verilmiştir.

Çizelge 1: Okul Öncesi Eğitim Programlarında Belirlenen Amaç ve Kazanımlara Göre Gelişim Alanları

1994 Okul Öncesi Eğitim Programı	2002 Okul Öncesi Eğitim Programı	2006 Okul Öncesi Eğitim Programı
1. Kendisinin farkında olmanın gelişimi	1. Psikomotor alan	1. Psikomotor alan
2. Psikomotor becerilerin gelişimi	2. Sosyal-Duygusal alan	2. Sosyal-Duygusal alan
3. Öz bakım becerilerinin	3. Bilişsel alan ve Dil alanı	3. Bilişsel alan ve Dil alanı
	4. Özbakım becerileri	

Çizelge 1'in Devamı

gelişimi	4.	Özbakım becerileri
4. Duygusal özelliklerin gelişimi		
5. Sosyal becerilerin gelişimi		
6. Bilişsel becerilerin gelişimi		
7. Dil becerilerinin gelişimi		
8. Estetik ve yaratıcılığın gelişimi		

2002 yılı programında yer alan “hedef” ve “kazanılması beklenen davranışlar” ifadesinin yerini 2006 yılı programında “amaç” ve “kazanımlar” almıştır. 2002 yılı programında olduğu gibi amaç ve kazanımlar üç gelişim ve bir beceri alanı kapsamında yer almaktadır. Bu programda yer alan “kazanımlar” ilköğretim programlarında benimsenen ortak becerilerin tümünü kapsamaktadır (Şıvgın, 2005: 15; MEB, 2006: 11). 1994, 2002 ve 2006 yıllarında geliştirilen okul öncesi eğitim programlarında çocuk hakları, değerler eğitimi ve duyu eğitimine yönelik amaç ve kazanımların yeterli ölçüde yer almadığı belirlenmiştir. Okul öncesi eğitim programları geliştirilirken yeni programlarda bu alanların gelişimini sağlayacak amaç ve kazanımlara yer verilmelidir.

4.3. Programların Öğrenme-Öğretme Süreçlerine İlişkin Bulgular

1994, 2002 ve 2006 yılları okul öncesi eğitim programlarında öğrenme süreçleri açısından değerlendirilen etkinlikler her üç programda da serbest zaman etkinlikleri (İlgi köşeleri ve sanat etkinlikleri), Türkçe Dil etkinlikleri (Hikaye öncesi etkinlikler, hikaye anlatma ve hikaye sonrası etkinlikleri), oyun etkinlikleri, müzik etkinlikleri, fen ve matematik etkinlikleri, okuma yazmaya hazırlık etkinlikleri ve rutin etkinlikler olarak ele alınmıştır. Etkinlikler arası geçişlerin sağlanması 2006 yılı programında daha belirgin hale getirilmiştir. Ayrıca her üç programda da aile katılım çalışmalarına yer verilmiş olup 1994 yılı programında, Anne-Baba Eğitimi, ailelere aylık bültenler yollama, Kurum Haberler Köşesi açma, Dilek Kutusu Koyma, Ailelere Eğitici Programlar ve Tartışma Konuları Sunma, Ailelerle Tanışma, Kuruma Kabul Etme ve Uyum Sağlama, Eğitici Geziler Düzenleme, Bireysel İlişki Kurma, Dönem Sonlarında Rapor Verme başlıkları yer almaktadır. 2002 yılı programında öğretmenin, her çocuğun evine bir yarıyıldan en az iki kez ev ziyareti yapması ve Ailenin Çocuğun Eğitimine Katılımının Sağlanması başlığı altında açıklayıcı bilgilere de yer verilmektedir. 2006 yılı programında ise, okul öncesi eğitimde aile katılımı, aile eğitim etkinlikleri, aile iletişim etkinlikleri, ailelerin eğitim etkinliklerine katılımı, ev ziyaretleri, evde yapılabilecek etkinlikler, bireysel görüşmeler, toplantılar, yönetim ve karar verme süreçlerine katılım ana başlıkları altında ele alınmaktadır (MEB, 2002; MEB, 2006: 78; Yazar, Çelik, ve Kök, 2008: 239).

1994 ve 2002 yılları programlarında öğrenme süreçleri eğitim durumları şeklinde ifade edilirken, 2006 yılı programında öğrenme süreçleri şeklinde ifade edilmiştir. 2006 yılı programında etkinliklerin bütünleştirilerek ortak öğrenme süreçlerinin oluşturulması konusuna vurgu yapılmıştır. Ayrıca kullanılan yöntem ve tekniklerde çocuğun yaratıcı yönünü desteklenmesi ve çocuğun merkeze alınması ön plana çıkarılmıştır. Karşılaştırılan

programların öğrenme öğretme süreçlerinde gerçekleştirilen etkinlikler tablo 2’de verilmiştir.

Çizelge 2: Okul Öncesi Eğitim Programları Öğrenme-Öğretme Süreçlerinin Karşılaştırılması

1994 Okul Öncesi Eğitim Programı	2002 Okul Öncesi Eğitim Programı	2006 Okul Öncesi Eğitim Programı
1. Serbest zaman etkinlikleri	1. Serbest zaman etkinlikleri	1. Serbest zaman etkinlikleri
2. Türkçe Dil etkinlikleri	2. Türkçe Dil etkinlikleri	2. Türkçe Dil etkinlikleri
3. Oyun etkinlikleri	3. Oyun etkinlikleri	3. Oyun etkinlikleri
4. Müzik etkinlikleri	4. Müzik etkinlikleri	4. Müzik etkinlikleri
5. Fen ve Matematik etkinlikleri	5. Fen ve Matematik etkinlikleri	5. Fen ve Matematik etkinlikleri
6. Okuma yazmaya hazırlık etkinlikleri	6. Okuma yazmaya hazırlık etkinlikleri	6. Okuma yazmaya hazırlık etkinlikleri
7. Rutin etkinlikler	7. Rutin etkinlikler	7. Rutin etkinlikler
Aile Katılım Çalışmaları	Aile Katılım Çalışmaları	Aile Katılım Çalışmaları
1. Anne-Baba Eğitimi	1994 Okul öncesi eğitim programında yer alan aile katılım çalışmalarına ek olarak;	1. Okul öncesi eğitimde aile katılımı
2. Ailelere aylık bültenler yollama		2. Aile eğitim etkinlikleri
3. Kurum Haberler Köşesi açma	1. Ev ziyareti yapması	3. Aile iletişim etkinlikleri
4. Dilek Kutusu Koyma	Ailenin Çocuğun Eğitimine Katılımının Sağlanması	4. Ailelerin eğitim etkinliklerine katılımı
5. Ailelere Eğitici Programlar Tartışma Konuları Sunma		Ev ziyaretleri
6. Ailelerle Tanışma		
7. Kuruma Kabul Etme ve Uyum Sağlama		
8. Eğitici Geziler Düzenleme		
9. Bireysel İlişki Kurma		
10. Dönem Sonlarında Rapor Verme		

4.4. Değerlendirme Süreçlerine İlişkin Bulgular

Okul öncesi eğitimde değerlendirme, eğitim öğretim sürecinin son aşaması olup, amaçlar doğrultusunda planlanan ve uygulanan eğitim etkinliklerinin çocukların davranışlarında oluşturduğu değişikliğin ölçülmesi ve yorumlanması amacıyla yapılmaktadır. Okul öncesi eğitim programında değerlendirmenin üç boyutu vardır. Bunlar çocuğun değerlendirilmesi, öğretmenin kendi performansını değerlendirmesi ve programın değerlendirilmesi şeklindedir. Değerlendirme öğretmen, çocuk ve program açısından bakıldığında, aslında oldukça iç içe geçmiş bir dizi değerlendirme durumlarını oluşturmaktadır. Bu bağlamda programlar değerlendirildiğinde 1994, 2002, 2006 yıllarında hazırlanan her üç programda da çocuğun, öğretmenin ve programın değerlendirilmesine yer verilirken 2006 yılı

programında daha detaylandırılmış ve çocuğu değerlendirmede kullanılan araçlara anekdot kayıtları, gelişim kontrol listeleri ve standart testler, portfolyolar eklenerek çocukların farklı araç ve yöntemlerle değerlendirilmesi amaçlanmaktadır (MEB, 2006: 91; Kandır ve diğerleri, 2010: 22). Karşılaştırılan programların değerlendirme süreçlerine ilişkin bulgular Tablo üçte verilmiştir.

Çizelge 3: Okul Öncesi Eğitim Programları Değerlendirme Süreçlerinin Karşılaştırılması

1994 Okul Öncesi Eğitim Programı	2002 Okul Öncesi Eğitim Programı	2006 Okul Öncesi Eğitim Programı
1. Çocuğun değerlendirilmesi	1. Çocuğun değerlendirilmesi	1. Çocuğun değerlendirilmesi
2. Öğretmenin kendi performansını değerlendirmesi	2. Öğretmenin kendi performansını değerlendirmesi	• Anekdot kayıtları • Gelişim kontrol listeleri
3. Programın değerlendirilmesi	3. Programın değerlendirilmesi	• Standart testler • Portfolyolar 2. Öğretmenin kendi performansını değerlendirmesi 3. Programın değerlendirilmesi

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

1994, 2002 ve 2006 yıllarında hazırlanan okul öncesi eğitim programları, çocuk merkezli programlar olup programlarda yer alan amaçlar, öğrenme süreçleri ve değerlendirme süreçleri çocukların yaşlarına ve gelişim özelliklerine uygun, ilgileri ve gereksinimleri dikkate alınarak oluşturulmuştur. Her üç program, okul öncesi çocuklarının fiziksel, duygusal, sosyal ve bilişsel yönden gelişimlerini hedeflemiş ve çocukların bu gelişim alanlarında çok yönlü gelişimlerini sağlamaya çalışmıştır. 2006 yılı programında yer alan amaç ve kazanımlar, ilköğretim programlarında benimsenen ortak becerilerin tümünü kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. 1994 ve 2002 yıllarında eğitim durumları şeklinde ifade edilen öğrenme-öğretme süreçleri 2006 yılı programında farklı yöntem ve teknikler kullanılarak daha çok öğrenmeyi merkeze alan etkinliklerle ön plana çıkarılmıştır. Program değerlendirme süreçleri incelendiğinde; 1994, 2002 ve 2006 yılları programlarında çocukların, eğitimcinin ve programın değerlendirilmesi yer alırken 2006 yılı programında çocukların sürece dayalı farklı değerlendirme araçları ile değerlendirildiği sonucu elde edilmiştir. Ayrıca ailelerin de bu sürece katılımı desteklenmiştir.

Bu sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki önerilere yer verilmiştir;

- 1994, 2002 ve 2006 yıllarında geliştirilen okul öncesi eğitim programlarında çocuk hakları, değerler eğitimi ve duyu eğitimine yönelik amaç ve kazanımların yeterli ölçüde yer almadığı belirlenmiştir. Okul öncesi eğitim programları geliştirilirken yeni programlarda bu alanların gelişimini sağlayacak amaç ve kazanımlara yer verilmelidir.

5. KAYNAKLAR

- Albrecht K. and Miller L.G. (2004). *Preschool Curriculum*. Printed in The United States of America. Published by Gryphon House, 287-329.
- Boyle, E.A. (2006). *The Effects of Parent-Child Early Literacy Intervention on Children's Phonemic Awareness and Preliteracy Skills*. Doctor's Thesis (Unpublished). John Hopkins University, Maryland, USA.
- Çimen, N. (2009). *Okul Öncesi Eğitimi Programı'nda Altı Yaş Grubu Çocukların Sosyal Becerilerinin Gerçekleşme Düzeyi*. Yüksek Lisans Tezi (Yayınlanmamış), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Düşek, N. (2008). *2006 Yılında Uygulamaya Konulan Okul Öncesi Eğitim Programı Hakkında İlköğretim Müfettişleri, Okul Öncesi Eğitim Veren Kurum Müdürleri Ve Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi (Ordu İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi (Yayınlanmamış), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya
- Kandır, A., Aral, N. ve Can Yaşar, M. (2002). *Okul Öncesi Eğitim ve Okul Öncesi Eğitim Programı*, İstanbul: Ya-pa Yayınları.
- Kandır, A. (2002). *36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programlarının Hazırlanması*, Ankara: Kök Yayıncılık.
- Kandır, A. ve Kurt, F. (2010). *Proje Temelli Okul Öncesi Eğitim Programı*, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Kandır, A., Özbey, S. ve İnal, G. (2010). *Okul Öncesi Eğitimde Program (1) Kuramsal Temeller*, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Lawhon, T. and Cobb, B. J. (2002). Routines That Build Emergent Literacy Skills in Infants, Toddlers, and Preschoolers. *Early Childhood Education Journal*, Vol. 30, No. 2, Winter.
- MEB, (1994). *Kreş Programı*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB, (1994). *Anasınıfı Programı (61-72)*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB, (2002). *36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı*, İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- MEB, (2006). *36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı*, İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2005). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Klavuzlar (1-5. Sınıflar)*, Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi.
- Özdemir S., Bacanlı H. ve Sözer M. (2007). *Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Sistemi Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri*, Türk Eğitim Derneği 1. Basım.
- Shedd, M. K. (2005). *Parent behavior change in developing literacy skills in young children*. Master's Thesis (Unpublished). Michigan State University. Michigan, USA.

- Şıvgın, N. (2005). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Eğitim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri (Denizli İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi (Yayınlanmamış), Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Parlakıyıldız, B. ve Yıldızbaş, F. (2004). *Okulöncesi Eğitimde Öğretmenlerin Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarına Yönelik Uygulamalarının ve Görüşlerinin Değerlendirilmesi. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 6-9 Temmuz 2004 İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Vural, E.D. (2006). *Okul Öncesi Eğitim Programındaki Duyuşsal ve Sosyal Becerilere Yönelik Hedeflere Uygun Olarak Hazırlanan Aile Katımlı Sosyal Beceri Eğitimi Programının Çocuklarda Sosyal Becerilerinin Gelişimine Etkileri*, Yüksek Lisans Tezi (Yayınlanmamış), Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Yazar, A., Çelik, M. ve Kök, M. (2008). Aile Katılımının Okul Öncesi Eğitimde ve 2006 Okul Öncesi Eğitim Programındaki Yeri, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi / Journal Of Graduate School Of Social Sciences*, Cilt 12, Sayı 2.